

JONATHAN LITTELL

ESTUDIS

TRADUCCIÓ DEL FRANCÈS
DE PAU JOAN HERNÀNDEZ

BARCELONA 2008

QUADERNS CREMA

TÍTOL ORIGINAL *Études*

Publicat per:

Quaderns Crema, S. A., Societat Unipersonal
Muntaner, 462 - 08006 Barcelona
Tel.: 934 144 906 - Fax: 934 147 107
correu@quadernscrema.com
www.quadernscrema.com

© Jonathan Littell, 2008
© de la traducció, 2008 by Pau Joan Hernández
© de les il·lustracions, 2008 by Jesse Littell
© d'aquesta edició, 2008 by Quaderns Crema, S. A.

Tots els drets reservats:
Quaderns Crema, S. A.

ISBN: 978-84-7727-252-6
DIPÒSIT LEGAL: B. 50.206 - 2008

A la coberta, il·lustració de Jesse Littell

AIGUADEVIDRE *Gràfica*
QUADERNS CREMA *Composició*
ROMANYÀ-VALLS *Impressió i relligat*

PRIMERA EDICIÓ *novembre 2008*

Sota les sancions establertes per les lleis,
queden rigorosament prohibides, sense l'autorització
per escrit dels titulars del copyright, la reproducció total o
parcial d'aquesta obra per qualsevol mitjà o procediment mecànic
o electrònic, actual o futur—inclouent-hi les fotocòpies i la difusió
a través d'Internet—, i la distribució d'exemplars d'aquesta
edició mitjançant lloguer o préstec públics.

Al fons de tot, s'alcen les dues torres. Es retallen sobre un cel gris, dolorós de llum continguda. Uns arbres amaguen parcialment la segona, la que està cremada de dalt a baix. Es drecen silencioses com sentinelles, indiferents al que succeeix als seus peus. Enfilalls de núvols avancen mandrosos pel cel. És un diumenge d'estiu. Al cap d'una estona, el sol passa pel balcó i escalfa el rostre i les cames. Aleshores cal refugiar-se durant unes hores a l'interior ombrívol i fresc del pis.

Enfront, cap a la banda esquerra, en diagonal pel turó, hi ha les petites taques blanques de les tombes, escampades entre les cases. Més amunt del cementiri s'alça una construcció magnífica, un gran edifici del segle XIX, amb unes ales imponents i columnes a banda i banda de la porta principal. Potser havia estat l'accés al cementiri. Fa de mal saber, perquè no s'hi pot pujar. A la nit, prop d'aquesta casa, hi ha una llum com una bretxa de foc en la foscor. Un cop més, no se sap qui l'ha encès. Segurament hi ha persones que ho saben, però jo no les conec.

Un dia, vaig visitar una casa que no era gaire lluny del cementiri. També era diumenge, cap al migdia. M'hi va portar B., per lliurar un paquet a la gent que hi vivia. Ens vam quedar una mitja hora a la terrassa, tot bevent cervesa amb el

pare, mentre la filla tallava al jardí roses per a B. Sèiem una mica enrere, ja que l'extrem de la terrassa quedava exposat. La ciutat s'estenia als nostres peus, amb les dues torres per una vegada de cara, sota un cel blau d'estiu que virava cap al blanc. Queien alguns obusos per la banda de la residència del general. El pare m'explicava que només érem a cent cinquanta metres del cementiri, i jo trobava desconcertant aquesta informació. El dia abans, continuava, un obús havia mort una dona a sota mateix de casa seva. La vigília, en efecte, havia estat un dia molt dolent, havia mort molta gent. Però aquell diumenge, jo encara no sabia fins a quin punt el dia abans havia estat dolent. Era un cap de setmana magnífic. Dissabte, jo dinava en un cafè quan van atacar per primer cop la residència del general. Un resquill d'obús havia anat a rebotar davant la meua taula, amb un dring fi, i jo vaig córrer a recollir-lo; vaig tornar a entrar al cafè tot rient, passant-me el resquill encara calent d'una mà a l'altra, com una patata rostida acabada de treure del forn. Més tard, cap al vespre, vaig anar a un còctel a casa d'uns amics. Estàvem bevent al jardí quan alguns coets ens van passar xisclant per damunt. Alguns dels meus amics es van tirar a terra i es van arraulir ben cargolats al peu dels rosers. Va ser molt graciós i ens vam fer un tip de riure. L'endemà al matí, un altre obús va esclatar al jardí del costat, a una cinquantena de metres d'on havíem estat bevent.

Aquell diumenge, doncs, després de la cervesa a la vora del cementiri, vaig anar amb B. a trobar el nostre amic A. i vam anar a dinar a un restaurant molt agradable, una mica

aïllat, amb una terrassa només tancada a mitges que permetia d'estar a l'aire lliure sense contravenir massa les normes de seguretat. Vam menjar lentament, tota la tarda, costelles de xai acompanyades amb una amanida de ceba, tot bevent una ampolla de vi negre. Després, B. i jo vam compartir un cigar, massa sec, però tot i amb això un gran plaer. Després, vam comprar pastissos i vam anar a prendre unes copes al balcó de casa meua, enfront del cementiri, amb les dues torres als nostres peus. No va ser fins l'endemà, llegint els diaris, que vam prendre consciència de fins a quin punt el cap de setmana havia estat dolent. Però ja feia sis setmanes que l'estiu era així, i semblava probable que allò hagués de durar.

La ciutat estava completament tancada des de final de maig. En realitat, encara hi havia una carretera per entrar i sortir, però era perillosa. A molts, aquesta sensació d'estar tancats els posava nerviosos, però a mi m'alegrava. M'agradava molt la idea d'estar atrapat allà per tot l'estiu, amb la calor i la llum, perseguit arreu de la ciutat pels xiulets aguts dels obusos i el retruny obscè de les seves detonacions. Allò em feia esdevenir enormement fràgil, i em clavava com la víctima d'un suplici a aquella altra cosa de la qual no hauria de parlar.

D'aquesta altra cosa, em resulta impossible parlar-ne, però també em resulta impossible no parlar-ne. Em devorava el cor i em minava les nits; l'endemà, quan em despertava m'omplia el cos i em feia recargolar de goig. Després, em llevava, em vestia, me n'anava al despatx i treballava amb

una atenció i una febre que per un quant temps la deixaven de banda. Però de vegades els bombardejos eren massa intensos, resultava impossible treballar, i aleshores, entre la por i aquella altra cosa, m'envaïa una immensa mandra que feia que tot esforç fos debades. Aleshores quedaven el balcó, el sol, els llibres, l'alcohol i els petits cigars que tan difícils d'obtenir em resultaven, i de vegades també el telèfon, durant hores, un mitjà detestable i fals, però que, en absència del seu rostre i del seu cos alimentava la meva angoixa i la meva futilesa. I vet aquí que ja en parlo, quan no hauria de fer-ho. Hauria de parlar d'altres coses. Fer descripcions, com al començament d'aquest relat, descriure el petit cigar pàl·lid que estic fumant en aquest moment, l'encenedor d'estany envellit que tinc al davant, una mica ratllat per les monedes que duïa a la butxaca, el cel que vira cap al gris. Els vidres de les finestres del despatx estan recoberts, per tal de protegir-nos en el cas que es trenquin, amb fulls autoadhesius de plàstic translúcid; a través d'aquests fulls, jaspats per bombolles d'aire, tot es veu borrós. És una llàstima, però, d'altra banda, davant del meu despatx no hi ha res a veure, tan sols un altre edifici gris, brut, amb molts pocs vidres intactes, i senyals d'impactes per tota la façana. Ah, vet aquí el sol que torna, que il·lumina graciosament aquesta horrible façana. El sol, no cal dir-ho, és ple de bondat envers les pobres coses d'aquest món.

Una mica més amunt, al mateix quadern on anoto això, fa unes quantes setmanes vaig escriure una o dues frases a propòsit de la llum del sol sobre el coll de B. També era, com

per casualitat, un diumenge (però no es tracta ben bé d'una casualitat, perquè he de treballar per justificar la meua presència aquí, i només queden els diumenges per a aquestes històries). Va ser un dels moments més carregats de dolor que he conegut en aquests darrers anys. Què em va impedir de besar-l'hi en aquell moment? Tot el meu cos i tota la meua ment, tan febles, aspiraven aleshores a una sola cosa, a posar els llavis en aquell coll esclatant de llum i de blancor. Quin horror. No em vaig moure, em vaig quedar recolzat a la barana, i poc després vam marxar. Podria maleir la meua timidesa natural, però alguna cosa em diu que seria fals, una escapatòria patètica. Crec més aviat que es va tractar de por, que no és el mateix. Sota aquella llum sorprenent, tan a prop de la seva pell, em vaig descompondre, crucificat pel desig i la por, i ni tan sols no vaig cridar *Elohim, Elohim*, vam xerrar una mica, després vam marxar, vaig collir-li una flor, una altra flor per a la tomba del meu desig, i vaig acompanyar-la a casa seva.

Realment, no hauria de parlar d'aquestes coses. L'estiu continua, és lluny d'haver-se acabat. D'aquestes coses, només se n'hauria de parlar un cop passat molt de temps. El millor seria no parlar-ne mai, dinyar-la en silenci i que tot desaparegués amb nosaltres, els turments i les llums de què al final veurem que era feta la vida, si no ho veiem ja ara, i si mai es pot dir d'una vida que sigui feta, però si no som capaços de callar, almenys que sigui més endavant, quan tot plegat hagi estat degudament digerit abans de regurgitar-ho. L'estiu ni tan sols no s'ha acabat, les sirenes acaben de

ESTUDIS

posar-se a udolar, caldria que aprenguéssim a fer-nos créixer una pell nova abans de jugar a escorxar-nos amb navalles d'una qualitat tan lamentable. Tanta impaciència em desola.

Estiu 1995